

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy evre	18 kor. — fill.
Egy evre	6	Fél evre	8
Fél evre	3	Negyed evre	4
Negyed evre	2	Egy nora	1
Egy óra	—	Egyösszám ára 4 fillér.	70

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Hj. MORICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többesad megjelölő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Kevés kilátás a kibontakozásra.

Irtá: **Kossuth Ferencz.**

Egymásután felvonulnak a királyi lakba azok, kiket a király meg akar hallgatni.

Komoly képpel, nyakig begombolozva jönnek vissza e kiválasztottak és mélységesen hallgatnak. Legfeljebb összedugják a fejüket és együtt sugnak-bugnak. Az alkotmányosság fogalma a nyilvánosságot követeli, de a királytisztelet azt követeli, hogy örökké titok maradjon a királyi szó. Régi hagyomány ez s a középkorra emlékeztet. A genuai reszpublika fejét annyira titoknak kellett környezni, hogy hivatali éve alatt a népnek sohasem volt szabad öt látni és még palotájából, a tanácskozások palotájába is egy hidszerű földött ut vezetett, hogy valahogy meg ne lássék a titokzatos borzadalmas hatalom. A középkor messze van, de azért az a felfogás közel van hozzánk, hogy nemcsak szabad, de úgy is kell beszélni rólunk, hazánkról, sorunkról, hogy azt mi egyszerű halandó létünkre meg ne tudhassuk és legkevésbé tudhassa meg a nemzet, melynek jövőjéről van szó.

A kétkedés boruja, árnya.

A kétkedés boruja, árnya,
Szemedre édes, sose szálljon,
Hidd el, hogy úgy van ahogy mondom:
Te mindenem vagy a világon.

Elkarhozom vagy boldogulok
Rajtad kívül nincs nekem élet,
A menyország se kell nélküled
S még a pokol is kell tevéled.

Ha volt is léhaság szivemben
E szerelem küizte szépen —
S szeplőtlenül ragyog benne képed
Mint nyári nap felhőtlen égen.

Vértessy Gyula.

A debreczeni zendülők.

— Elbeszélés. —

Irtá: **Oláh Gábor.**

Kint a piacon morajlott a nép. Esteledett már s félhomályban sötélt az ós collegium. A deákok összegyűltek s elkéseregetten esküdtek az erős Istenre, hogy ezt nem hagyják annyiba! Tönkretesznek ennek

A kormánypártot 8 hónap óta nem hívták össze komoly tanácskozásra. Minden fontos lépést nélküle tettek meg a kormányok. Azt tehát senki sem követheti magának, hogy ő most a kormánypárt véleményét tolmácsolja. Meg lehet, hogy eltalálna azt, ha léteznék, vagy más szóval, ha egységes véleménye lenne a kormánypártnak; de ha el is találna, semmi joggal sem állíthatná oda szavahihető módon, mert semmi sem jelezné, hogy feltétlenül megfelel állítása a ténynek. Azok tehát, kiket a korona meghallgat, jó maguk nézetét tolmácsolják csak és elmondják talán, hogy mit látnak az országban, ki-ki az ő színezett üvegén keresztül. A király pedig valószínűleg már erősen befolyásolva jött ide; a meghallgatások kedvezőtlen eredménye tehát előre látható.

Bevalljuk, hogy végtelenül örülünk annak, hogy nem jutott eszébe a király tanácsosainak azt ajánlani, hogy hallgassa meg a függetlenségi pártot is. Tartottunk tőle, hogy a logika oda fogná vezetni őket, mert ettől a párttól függvén a harc vagy a béke, okszerűleg ezt és első sorban ezt kellett volna kihallgatni. De az ily kihallgatások, az ilyen függöny mögötti

az iskolának a jóhíret, melynek vezetői oly galádul bánnak a fiatalsággal!

Késő estig tanácskoztak. Tervök kivételét másnapra halasztották.

A szegény Kádast kórházba szállította egy városi polgár.

Másnap reggeli kilencz órára talpon volt az egész deákság. Az éjszaka egynémelyikből kiverte a zendülési hajlamot: megijjedt; félt a következménytől. Ezek el is szivárogtak a lázadók közül. Hanem azért maradt még 110 ember. Ezek esküt tettek, hogy még ma elhagyják a collegiumot, el ezt a várost, hogy soha tájékára se vetődjenek!

Szomorú és szép látvány, mikor száztiz fekete ruhás ifju feláll rendbe az iskola udvarán, magához veszi czókmókját, megemeli süvegét az öreg collegium előtt; fáj is egy kicsit bent az elválás, de azért rázendítik szomorúan, szépen:

„Ballag már a diák
Tovább... tovább...”

Megindul a menet. A hogy kicsavardik a nagytemplom elébe, a bolond harangozó a hitben, hogy ezeknek mindnek consilium abeundi-t (kicsapást) kötöttek a talpára: megkondítja szokáshoz hiven a nagy

tárgyalások nagyon ellentétbe vannak a mi pártunk felfogásával. Jöjjön nyílt sisakkal, nyílt programmal a kormány és ha a nemzet érdekeit nem sérti, mi ezt neki a nyílt porondon majd megmondjuk.

Annyi visszásság rontja-bontja ugy is a mi parlamenti életünket, hogy mi, az ellenzék, szívesen szabadulunk attól, hogy mi is kénytelenek legyünk erkölcsi kényszernek engedve, részesei lenni ennek az új visszásságnak is.

Az a tény, hogy a többség nem foglal állást, a helyzet kedvező megoldását nagyon megnehezítette és jól lehet, hogy ez idő szerint lehetetlenné is tette. Mert ha már az is nehezen lett volna kivihető, hogy az uralkodó engedjen a ránézve legkényesebb kérdésben a nemzet és képvisellete egyhangu akaratának, nagyon valószínűlen, hogy hajlandó legyen engedni a többség közönye és tartózkodásával s az osztrákok dühöngésével szemben (pedig ő osztrák császár is) a kisebbség akaratának . . . mert a nemzet akaratának moraja, nehezen hallatszik fel a királyi szék magaslatáig, nem mintha a király nem lenne hajlandó meghallani azt, de érdekében van bizonyos köröknek oly lármát csapni

Rákóczi harangot; mint mikor valakit temetnek. Zúg, bong a nemes érez, mintha nyelve volna, mintha lelke volna! Talán azt szokja: „Tovább . . . tovább . . . tovább.”

A harangszó, meg a sötét csapat kihívja az embereket az utcára. A piacon kétfelől emberekből áll a fal. Közül mennek a dissidens deákok, valami szomorú deáknótát énekelve. A zöid tóga csüggedten lebegtetli szárnyát a reggeli szélben; reng a süveg tolla, mint a bucsutintó kéz.

Az asszonyok előrefurakodnak, megérik szívök az arva népen. Elkezdnek sirni, zokogni. És sirnak, de úgy, hogy az ember nem bír ellenállni: sir maga is. Ósz férfiak törölgetik a bajszokat: öreg könyesepp gördült rá. Elmennek a diákok! Árva marad a nagy collegium! Ez az érzés kap lábra és száll, száll egyik szívből a másikba. Valami szörnyű dolog ez! A város felkezeit elveszti. Mivel dicsekednek ezután a debreczeni czivisek: ha nem lesz deákság! nem lesz collegium.

És felzug egy elfojtott kiáltás, asszonyi ajakról:

— Bolond a tanács! Nyomorultak a prédikátorok!

A száztiz deák pedig vonul tovább, lassan, komoran, mint a sötét felleg.

körülötte, hogy távoli morajt meg ne hallhassa, mert e tényezők csak addig maradhatnak mostani helyükön, míg a nemzet és király meg nem értik egymást. Jobb ha tudja a nemzet, hogy sötét kilátások vannak. Jobb a valószínűségnek mereven szemébe nézni. A nemzeti akarat ugyanis a maga medrében folyik, minden lélek akarata egy csepp, mely összefolyik és a sok cseppből végre hatalmas folyó lesz, mely a maga útjából elseper mindent, midőn eljön majd ennek az ideje.

Adná az isten, hogy a király megértene a nemzetet és hogy a nemzeti eszmék megvalósulása és a királyhűség közt nincs semmi ellentét, sőt ellenkezőleg ott, ahol szabadság és függetlenség van, a kettő szorosan összeforr.

A kutyamosó . . .

Ujabbán ismét kimutatta fogafehéret vagyis feketéjét az osztrak fekete-sarga politika, az ország gunyolására. Most, mikor a magyar nemzet egy egészé olvadva küzd jogai ervényesítéséért hadseregében a hagyományos osztrak czopf, az oroszapító katonai reakció és a bécsi kéz ellen. A basáskodó osztrak czopfosok hallatlan ezimizmussal ingerlik a nemzetet — rövidlátásuknál fogva — önönmaguk ellen. És esodálatos így volt ez a katonai vita tárgyalásán keresztül is: kezdve, a nagy port felvert Nessi-féle incidensen; folytatva az osztrak bécsi kirendeltségnek — Fehérvárnak az országgyűlésen való hetvenkedésével és végre itt vagyunk ezen minden igaz magyart, kinek szívébe van még egy csep romlatlan magyar vér, mélyen felhaborító két esetben; az egyik a szegedi magyar érzésű karmester ügye, a mely minden oldalról meglett világítva e lap hasábjain, a másik a Búd Szent Mihályon történt, az ugynevezett kutyamosó esete. Ezeknek köréből szándékom, némely dolgokat megvilágítani.

Az esetet bonczolgatva mindenekelőtt főhadnagy ur Sidvisics káromkodói talentumával jövünk ellenkezésbe. Na, de erről,

A városház előtt egy kis leány babrálja a kötőjét. Néz, néz a csapatra. Valami úgy csavarja az orrát, mintha tormát reszelőnek alá. Látja Suba Jancsit — ott megy a hátulsó sorban, nagy szomorúan; bár pufók arca most is szinte nevet. Jávor Marinak egyszer csak eltörik a mécsese, szipog, kesereg magában, hogy hát már Suba Jancsinak el is kell menni!

A tanács pedig elképedve bámulja ablakon keresztül a menetet, nem meri a kis ujját sem megmozdítani.

Zug a Rakóczi harang. Hallik a deákok dala mind távolabbról, muló módon . . .

Az asszonyok, a lányok sirdogálnak.

Egyszer elhallgat a harang. A nóta sem hallik már. Most lépték át a deákok a város határát.

Mennek, mennek, mint a vándormadarak.

Vajjon visszatérnek-e valaha?

(Folyt. köv.)

az oldalról ne csipkedjük. Lehet, hogy az utolsó ítéletkor megkapja érte méltó büntetését, a örökkévaló kurtavasat a pokol legmélyebb fenekén, a mit bizonyára meg is érdemel.

Hanem megvilágítani igyekszem a kutyamosói rendszer ostobaságát, helytelenségét. A privadiner — kutyamosó. Mégis pompás név, mert kifejezi az igazságot. A privadinernek legfőbb foglalkozása, hiába, csak az, hogy a fő- vagy hadnagy ur Sipszljét, Snapiját, Datiját, mindenféle rendü-rangu, nevü és fajtajü kutyáit sétaltassa vagy — mint a mai eset is mutatta — ölébe hordozza, vagy a dunai, tiszai és egyéb folyamu, vagy ha az nincs, kádfürdőkbe kalauzolván, ott körülte ő az uszómester, a masseur és a fodrász teendőit végezze. Ez a munka, ha nem valami lázasan siet, kutya és ember egy-egy délutánt foglal el. S érteke éppen ebben van. Mert különben mivel tölthetné el a napot János vagyis Johann? Megölné szegényt az unalom. Mivelhogy sok dolga nincs neki. Kivéve a hajnali órákat. Akkor subiczkol és kefél Johann. De nem izzad bele. És ha különben a drágalátos kutyuskának valami baja lesz, meg hül a fürdőben, vagy plane ha a kocsí, melyen a kutyamosó derék szittya ölében a kis Mopszlival ül, vele együtt felborul és ő is csak erős szervezetének köszönheti, hogy komolyabb baja nem lett ellenben az edes kis kutya nyakát szegte, hat akkor a főhadnagy ur nem átalja meg, holmi pofonütések, káromkodások és olyasminek a hangoztatása után, hogy inkább ő doglött volna meg, minthogy a Mopszli meghalt, kikötetni, hogy egészen belekékül-sárgul, még talán a halál is környekezi, ha bajtársai meg nem mentik és még a megkínzottnak verig sértésekép fájdalom penzt dobott oda.

Igy hát megérdemli egy minden emberi érzésből kivetkőzött salabakter, hogy neki egy önértetes becsületes magyar szolgáljon?

De van a kutyamosónak egy más fajtajü is: a feleséges tiszt kutyamosója. Ez aztán bezzeg dolgozik, a jámbor. Inas, száraz dajka, komorna, szobaleány, kukta, mosogatóleány egy személyben. Kincs; noha a tiszt ur őt csak havi 16 korona fejében kapja.

A dolog t. i. úgy van, hogy a tiszt a kapitányig választhat, hogy mit akar: . havi 16 koronát szolgatartás czímen, vagy magát a szolgát természetben, akit a katonai kincstár lat el mindennel az uniformistól a menázsüig. Azt hiszem, a választás nem nehéz. Alig van tiszt, a ki ne a természetben literált szolgát kívánná. S ezen a réven béke idején is vagy 25—30 ezer legény szünik meg feyverforgató katoná lenni. Még pedig a szine-java legény; mert képzelhető, hogy a tiszt urak nem a buta és ügyetlen fizkökat keresik ki a sorból.

Képtelen pazarlása ez a katonai erőnek, kivált mikor ennek a pótlására póttartalékosok behívását és ujonczlétszámfelemelést kérnek. Hát még a törzstiszteket és tábornokokat megillető szolgál- és lovászhad! Meg a sokféle intézetben és hivatalban szolgáló munkát végző ordináncz! Ki se futja a 30 ezerből. S fegyvertelenül jár ez a sok erős életrevaló katoná. Ellenben boldogtalaná kell tenni vagy koldusbotra juttatni tenger sok családot a póttartalékosok behívásával és szinte elviselhetlenné tenni a terheket és annyi sok ezer munkás kezét elvonni a munkától a most szerencsésen visszavert, de jövőre esetleg felelevenített ujonczlétszámfelemelési javaslattal.

Ezen csak az az egy segíthet, hogy azt a havi tizenhat koronát ne lehessen több emberre váltani. És azért még sem esne ki a világgereke és nem marad se egy czipő

subiczkolatlanul, se egy gyerekkocsi tolatlanul, se egy kutya mosatlanul . . .

Egyben itt megjegyezzük a czopfos urak okulására, hogy hagyjanak fel a nemzeti és az emberi érzelem, szurka-pizskálásával, mert magyaránt mondva: előbb utóbb ők isszák meg a levelét.

P.

Egy szemtanu elbeszélése a „Párisi Áruház“ égéséről.

(És a király a sebesülteknél.)

Egy szemtanu a következőket írja nekünk a megrendítő esetről:

Kezdetől fogva csaknem közvetlen-közérről szemtanuja voltam annak a borzasztó pusztulásnak, amelyhez hasonlót a Konkordia malom égése óta nem látott a főváros s ha amaz nagyobb méretű volt is, ezt rémesebbé tette az a körülmény, hogy színhelye a város kellő közepe volt, mialtal sokkal nagyobb katasztrófától lehetett tartani, de még inkább a szerencsétlen áldozatok és sebesültek nagy száma.

Borzalmasan fönséges látvány volt az amint a hatalmas lángtömbök, végignyaldosva a kormos falakat, ijesztő világosságot terjesztettek a sötét éjszakában. Néhány perc és a mohó elem egészen elborította a hatalmas épületet, melyben áru volt fölhalmozva. Mire észrevették a veszedelmet, akkor már jóformán lehetetlen volt menekülni.

Én bent voltam vásárolni az üzletben, de mikor a lángok fölsapódtak (oly váratlanul, hogy az emberben megfagyott a vér), néhányadmagammal sikerült kifutnom az utcára s ettőlfogva onnan voltam tanuja a jelenetnek.

Egymásután vonult ki teljes számmal a tűzoltóság, rendőrség, mentőtestület s a katonaság. Lent az utcákon pedig rengeteg tömeg verődött össze. Az ég felé csapó lángnyelvek az egész várost bevilágítottak s aki csak látta, futott mindenki a tűz színhelyére.

Megrendült az ember és összeszorult a szíve, hogy mint semmisítik meg az emésztő lángok azt a tömördek, vagyont érő árucikkéket, amelyeket menteni teljes lehetlenség volt. Mire a tűzoltók megérkeztek, akkorra már kigyuladt a szomszéd ház első emelete is és félni lehetett, hogy az Orient-szállóban is kárt fog okozni a tűz. De komoly veszedelem fenyegette a Népszínházat, a Rókus-kórházat, valamint a Sternberg-czeg áruraktárát is.

Örökké feledhetetlen lesz azoknak, akik látták, mint enyészik el néhány óra alatt egy oly hatalmas alkotás, mint aminőt a Párisi Nagy Áruház volt; mily meddőnek, haszontalannak bizonyult a derék tűzoltók emberfeletti erőfeszítése; mily óriási volt a pánik azok között, akik az épületben benekedve, nem tudtak, hogy hol és merre keressék a menekülés eszközeit!

Az emeleti ablakokban időnként alakok jelentek meg. Némelyik élő fáklia volt, mások ruhátlanul vagy egy szál ingben integettek le és jajveszékeltek szivettépően. Ezek számára már nem volt menekülés; az ablakhoz jöttek tehát kétségbeesetten, reményt vesztyve, félig örülten. És egymásután ugráltak le a negyedik emeletről a tűzoltók ponyvájára férfiak, nők, gyermekek. Anyák karjukon kis gyermekekkel s a lent álló tömeg zajos izgatottsággal, aggódó félelemmel szemlélte ezeket a halálugrásokat. Sokan nem mertek leugrani. Ezek szemünk láttára égtek oda. Mások a követzetre ugrottak, halál elől a halálba menekülvén . . .

Tizenyolez halálugrás!

Iszonyatos volt azokat nézni, akik holtan estek a ponyvára vagy akik lélekjelenlétüket elvesztve, a ponyva mellé ugrottak... a rémülettől fejét vesztette mindenki. A mentők egymásután szállították a szerencsétlenül jártakat a szomszédos kórházba; szenvedő, jajgató sebesülteket vagy borzasztóan összezuzott holttesteket.

Hosszas, megfeszített munka után, mikor mindenki azt hitte, hogy végre sikerült a tüzet lokalizálni, ismét kitört a negyedik emeleten, de oly vehemensen, hogy ellene tenni éppenséggel semmit sem lehetett. Az épület megközelíthetetlen volt s jaj lett volna annak, aki közel megy. A hulló törmelékek bizonyosan halálát okozták.

Ekkor már csak arról lehetett szó, hogy a szomszédos hazákat megóvják, ami többé-kevésbé sikerült is. A Párisi nagy Áruház azonban folytonosan megújuló lánggal égett. Mintha sohasem akart volna az a tűz kialudni, mintha egy porszemét sem akart volna abból a sok portékából meghagyni! Sorra csapódtak ki a lángok egymásután minden ablakból és csaknem minden ablakon át külön látható volt, mint égett el a szobákban levő drága butorzat, amellet ter mészetes volt, hogy emberek is vannak odabent, akiknek lehetetlen menekülniök.

Nem a víz volt oka a tűz elmulásának, hanem az, hogy nem volt több anyag, amely a lángokat tovább éleszsze. A fojtó, terhes füst betöltötte az utcák légét s mikor ezeket írom, a tegnap még tündérfényben uszó hatalmas palota helyén immár megszenesedett, sivár, pusztá falak merednek az ég felé. Többet nem tudtak megmenteni, azokat pedig nem tudták megémesztetni a mohó, falánk lángok.

Pontban délelőtt 10 órakor jött a Rókus-kórház igazgatóságához telefonértesítés a kabinetirodából, hogy a király a sebesülteket megfogja látogatni. Tizenegy órakor katonaság és rendőrség körülfalta a Rókus-kórház körüli teret és a kerepesi-ut mind a két oldalát.

Egynegyed tizenkét órakor éles kürtjel és hangos vezényszó jelezte, hogy jön a király! Két udvari fogat jött. Az elsőben ő Felsőge ült a hadsegédével. A Szent Rókus-kórháznál gróf Khuen. Márkus főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány és dr. Müller Kálmán kórházi igazgató fogadták ő Felsőget.

Rudnay főkapitánytól a tűz kitörése okáról kérdezősködött királyunk, mire a főkapitány azt válaszolta, hogy csak a holnap megtartandó alapos tűzvizsgálat után lehet biztos véleményt mondani, de már eddig megállapítható az, hogy a tűz vigyázatlanságból keletkezett.

Márkus főpolgármestertől azt kérdezte ő Felsőge, hogy hány halott és hány sebesült van eddig?

— Tizenkét halott és öt súlyosan sebesült, — felelte a főpolgármester.

— És benn az épületben szintén többen elvesztek? — kérdezte ismét a király.

— Eddig még csak egy elégett holttestre találtak, de hogy hány lehet a romok között, azt még most nem lehet tudni, — hangzott a főpolgármester válasza.

Dr. Müller Kálmán főigazgatótól a sebesültek állapota felől kérdezősködött s azt az óhaját fejezte ki, hogy látni kívánja őket.

A sebesültek az első emeleti 30. és 31. számú szobákban fekszenek. Már csak 5 sebesült fekszik benn. Két férfi és három nő.

Az osztály kezelőorvosa, dr. Fischer Sámuel kalauzolta ő Felsőget.

Legelőször a férfiosztályra mentek.

A 31. számú szobában a 13. számú

ágyon fekszik Soós István tűzoltó, fiatal gyerekarcsu ember. Ajultan hozták be s még mindig eszméletlenül fekszik. Ő Felsőge sokaig nézte s szótlanul ment Glück Sándorhoz, aki a 17. számú ágyon fekszik. A feje egészen be van kötözve, csak a véres, egészen kidagadt szemei és a szája látszik a kötelékek közül.

— Hogy érzi magát és hogy menekült meg? — kérde a király.

— Nagyon beteg vagyok Felsőges uram, fáj a fejem és az egész testem.

— Ön is úgy ugrott le az emeletről?

— Nem Felsőges uram! Én az üzlet felemeleti helyiségében voltam elfoglalva, a mikor a tűz kitört. A rendes uton akartam menekülni, de a csigalépcső már lángban állott, lehetetlen volt lemennem. Arra bementem egyik féltre szobába, de a lángok oda is hamar becsapódtak s a faalkatrészek ropogva kezdtek égni. Kirohantam, mert tudtam, hogy az ajtó mellett egy feszítő vas van, amelyvel a ládákat szokták felfeszíteni. A feszítővassal aztán kivágtam a falban levő vízvezeték, amelyből vastag sugárban dől az a víz. Este 11 óráig voltam a szobában, amíg a szomszédos 40-es számú házból a tűzoltók atvagták a falat s megmentettek.

— No csak nyugodjon most már, mondotta ő Felsőge, adjon hálát az Istennek szerencsés megmeneküléseért!

A férfiosztályról a női osztályra ment ő Felsőge; a 31. számú szobában fekszik a három sebesült nő. Az 5-ös számú ágyban fekszik Mátyás Gizella, akitől meneküléséről és arról kérdezősködött ő Felsőge, hogy volt bátorsága leugrani?

— Nem tudom én, — mondotta a leány — félttem, hogy megsülök, hát inkább leugrottam!

Spira Adél a 13. számú ágyon fekszik és alszik. Mikor a fogadó bizottság elmondotta, hogy az anyja meghalt és a testvére is, akkor ő Felsőge szeméből kiesordult egy fényes könnyecske.

Korbányi Emma alig tudott felelni a kérdésekre, amiket ő Felsőge hozzá intézett. Müller főorvos mondotta el, hogy a leány a negyedik emeletről ugrott le s mikor behozták, nem tudott beszélni, meg volt némulva. Ma délelőtt nyerte csak vissza beszélő képességét némileg.

— Nem ugrottam én le, egy tűzoltó hozott le kötélen — s a leány csökönnyösen megmarad állítása mellett.

— No csak nyugodjon meg, leányom, az Isten megsegíti, néhány nap múlva egészen egészséges lesz.

Amikor már kimentek a látogatók, Korbányi Emma arra kérte tudósítónkat, hogy írjon a nénjének egy levelet, hogy ő nem égett meg s fel is irta nagy szarkaláb be tükkel a következőket:

Özv. Hlepkó Józsefné. Élek, nem égtem el. Korbányi Emma.

A kórházból ő Felsőge gyalog ment az égés színhelyére s ott mindent megnézve, ült kocsiba s a nép eljenzése között hajtattott el.

Kossuth.

Minden észteendőben, kalász-termő nyáron, Nagy ünnep virrad fel, nagy Magyarországon,

Kossuth Lajos neve

Napja ragyogása,

Kossuthnak a lelke

Száll a levegőbe,

Hogy népét megáldja.

Megáldja a népét, megáldja hazáját,

Hősi vértől ázott minden kis parányát;

És az ő áldása

Megfogamzik rajtunk;

Biztató sugára

Lelkünk vágyódása:

Régi szabadságunk.

Régi szabadságunk az a dicsőséges, Soha nem hervadó hirtiraggal ékes.

Felragyog az égen

Megváltatul nekünk;

Tiszta derűjében

Éledő reményen

Tünik szenvedésünk.

Szabadság fájának kihajt a virága Lehull az idegen átkos zsarnoksága,

Számúzve örökre,

Ósi nemzetünkről;

Daljak nemzedéke

Kél új győzelemre

Magyar föld öléből.

Diadal szavától hangos lesz az ország;

Felrepül a bérczre, betölti a rónát

Harsonák zengése;

Régen várt boldogság;

Mert immár letelve

Százados küzdelme:

Győzött az igazság!

Győzött az igazság, szent joga hazádnak:

Fénye életednek, mártyrkoronádnak,

Dicsőség utja

Fel a menyországba,

Nemzetünknek atyja!

... Hü népednek ajka

A te dicső neved mindörökre áldja.

Incze Béla.

NAPI HIREK.

Ünnepség a vármegyei függetlenségi párt elnökénél.

Szép kettős ünnep volt tegnap este, Lajos nap estéjén Veszprém István hajduhadházi ügyvédnél, földbirtokosnál, a hajduvármegyei függetlenségi párt köztisztelt és szeretett elnökénél. Veszprém István díszes nyaralót építtetett a hajduhadházi vénkerti mintaszőlőtelepén és azt avatta fel nagy vendégkoszoru jelenlétében, egyidejűleg Lajos napjának alkalmából hazafias kegyelettel áldozván nagy Kossuth Lajosunk örökdicő emlékének is. A pompásan sikerült kettős ünnepség a vendégszerető uriháznál igen lelkes és hazafias hangulatban folyt le. Hajduhadház polgárságának, előjáróinak színejava részt vett a szép baráti összejövetele és többen Debreczenből is. Az igazi magyaros áldomás lefolyásáról lapunk közelebbi számában fog jelenvolt munkatársunk részletesebben és érdeme szerint megemlékezni.

A Csokonaikörből.

Kardos Albert a Csokonai-kör titkára, visszatért nyaralásából s ismét átvette a titkári teendőket.

Országos tornaünnep Debreczenben.

A debreczeni Torna- és Kerékpáros Egyesület szeptember végén vagy október elején országos athletikai versenyeket rendez. A programmon az athletika minden

ágán kívül kerékpár- és labdarugó-versenyek is szerepelnek. Laszgalner Kálmán elnök és az egész vezetőség már napok óta permanenciában vannak s szorgalmasan buzgólkodnak a versenyek sikerének előkészítésén.

Mi lesz a vármegyei telefontal ?

Egy elaludt ügynek rázogatjuk meg a bölesőjét. Hát ha sikerülne felriasztani az aluvó gyermeket. A vármegyei telefon építés nagyságossága kérdése ez. Közigazgatási, közbiztonsági, gazdasági és kereskedelmi érdekekből egyenlőképpen fontos és kívánatos. A vármegyei telefon hálózatnak kiépítése, melyre úgy a vármegye, miként más testület is nagyobb összeget szavazott meg. Ugy látjuk, hogy hiába! Mert a vármegyei telefon kiépítése még mindig az első kezdeményezés fokán van, sőt ott teljesen megakadt. Tisztelettel kérjük, kicsoda ezen közfontos ügyben az altató dajka? Továbbá hogy mikor szándékoznak már a vármegyei telefon kiépítéséhez hozzá fogni, mert már tökéletesen elég volt ebből a Pató Páluskodásból.

A Bocskay telep fejlesztése.

A hajduhadházi sivó homokbuczkák között ma már virágzó szép és népszerű szőlőtelep, a Bocskay hegyközség. hová (mintegy 240 hold területen) debreczeni, mint hadházi birtokosok dusan termő szőlőket telepítettek és csinos nyári házakat építettek. Most pedig Debreczen és Hajduhadház egyik legkellemesebb kiránduló helyévé akarják berendezni ezt a szép telepet. Ugyanis az elmúlt vasárnap a hajduhadházi közbirtokosok és a Bocskay hegyközség számos birtokosa, nagyjából debreczeniek, gyűlést tartottak. Ezen a gyűlésen fontos megállapodásokat hoztak. Ugyanis a Bocskay teleppel közvetlen szomszéd, Kacsacsere című remek szálás erdőt (mintegy 12 holdnyi terület) huszónöt évre kibérelték a hadházi közbirtokosságtól. Egyszermind — jelentékeny tőkével — társaságot alapítottak a végből, hogy ezt szálás erdőt sétatálynak, játszótálynak rendezik be. Ott vendégfogadót építenek, melyben a Bocskay-telep birtokosok saját tiszta termésű borukat fogják mérteni. És hogy a kirándulásokra még kellemesebbé tegyék ezen helyet, ott fürdőhelyiséget is építenek. Mi a magunk részéről is elismeréssel és örömmel emlékezünk ezen vállalkozásról, mert a debreczeniek kedves, kellemes vasúton könnyen megközelíthető kiránduló helyet nyernek a már manap is népszerű Bocskay telepben és a telephez csatolt erdei kiránduló helyen.

Kossuth Lajos ismeretlen levele.

Egy hajduszoboszlói negyvennyolcas honvédőrmester, Juhász Ferencz, régi irómanái között Kossuth Lajosnak egyik levelére akadt. A nagy kormányzó levele 1849.

junius havában kelt és Fenyvesi Kálmán hajdusági utbiztoshoz íródott, ki, mint a nemzetőrök toborzója, ekkor már több és nagy szolgálatot tett a nemzeti ügynek. Juniushban már a szabadságharc csillaga hunyóban, leáldozóban volt s a nagyilekü Kossuth még mindig honvédeknek diadaláról álmódózott, mint ezt a levélnek következő része bizonyítja:

Istenurunk engedelmevel mégis győz a mi igazunk. Folytassa csak, kedves és igen t. barátom, a dolgait úgy, mint eddig tetvé, a mi legnagyobb örömünkre. Azon az áldott magyar földön még megvillanok merészen a szemek s nemcsak a szív dobog, de a kéz is megragadja a kardot. A toborzásáról szóló híreket küldje be egyenesen hozzám és ha lehet, gondoskodjék az ujongezok felszereléséről . . .

Juhász Ferencz a hat oldalra terjedő, becses kéziratot a gr. Kreith-féle ereklyemuseumnak küldötte fel.

Tűz a Teleki utcán.

Tegnap este a Teleki utcán istálló tűz volt. — Már elmúlt 8 óra, mikor a kistemplomban félreverték a harangot. A tűzjelző méceses délkeleti irányt mutatott. A tűzoltóság a jelzett irányban azonnal kivonult. A tűz Nagy Lajos hentesnek Teleki-utca 8. sz. házában volt. Az udvar végében levő istálló teteje gyuladt ki s a száraz tető már lángokban állott, mikor a tűzoltóság megérkezett. Publig Ernő helyettes főparancsnok oly ügyesen vezette az oltást, hogy a tűz tovaterjedésének alig negyed óra alatt elejét vették. Az istállóban egy ló is volt, melyet csak nehezen lehetett összeégyve a lángok közül kimenteni. A lovat azonnal apolás alá vették. Az oltást nagyban akadályozta az összeesődült nagy néptömeg. Megemlítjük itt, hogy nagy feháborodást keltett az, hogy a vízfordó kocsik nem volt lámpa s csak véletlenül köszönhető, hogy a sötét utcákon el nem gázolt valakit a gyorsan rohanó kocsisor. A lámpahiánynak az az oka, hogy a tűzoltóság vízfordó kocsijai egész nap az utcákat loesolják és csak késő este mennek a laktanyába. Így aztán tűz esetén nincs idő a kocsik felszerelésére. Bizony jó volna, ha venne a város néhány loesoló kocsit és nem vonná el a vízfordó kocsikat rendeltetésüktől.

Talált kézi bőrönd.

Az ev. ref. temetőben egy különböző tárgyakat tartalmazó — nagyobb fajta kézi bőrönd találtatott, tulajdonosa igazolás után az I-ső ker. rkapitányságnál átveheti.

Kié a 10,000 korona ?

Az a kérdés foglalkoztatja még mindig a jogászokat, hogy kié az a 10,000 korona, amelyvel Szapáryék Pap Zoltánt meg akarták vesztegetni. Közöltük nemrég, hogy egy kiváló jogász felfogása szerint a pénz fölött a Ház szabadon rendelkezik. Ezzel szemben most más részről azt vitatják, hogy helyesen nyilatkozott Miklós Ödön, a parlamenti vizsgáló bizottság alelnöke, mikor kijelentette, hogy a pénz Pap Zoltán tulajdona. Ezt az álláspontot így indokolják meg: Pap Zoltán a 10,000 koronát tradíció útján megszerezte; a pénzre teljes tulajdonjogot szerzett, amelyet ő senkire át nem ruházott mert az a kijelentése, hogy: „Ezt a pénzt leteszem a Ház asztalára“, a tulajdonjog átruházásának már azért sem tekinthető, mert ebben a nyilatkozatban határozott természetű vagy jogi személy nincs megnevezve.

A pénzt gróf Szapáry László elajándékozta bizonyos föltétel mellett. Igaz, hogy Pap Zoltán a kikötésnek meg nem felelt, de addig amíg Szapáry ezen az alapon nem indít pört, az ajándékozási szerződés perktnek tekintendő.

A M. E. egyik munkatársa megkérdezte ebben az ügyben dr. Pap Zoltánt is, akinek meggyőződése és jogi véleménye szerint a 10,000 korona fölött egyedül ő rendelkezhetik, mert az a pénz már a jogos tulajdona. Természetesen hozzáfűzte azt is, hogy ezzel távolról sem értette azt, mintha a pénzzel a saját érdekében kívánna rendelkezni, hanem tőle függ, hogy a most gazdátlan pénzt milyen célra fordítsák. Gróf Szapáry már csak azért sem rendelkezhetik, mert a Ház elnöke neki felajánlotta a 10,000 koronát, a gróf azonban kijelentette, hogy a rendelkezési jogról lemond.

A miniszter és Debreczen költségvetése.

A városi tanácsnak is, de meg a miniszternek is ugyancsak meggyűlt a baja az idei költségvetéssel. Három ízben volt már ez a költségvetés a miniszter előtt, de végérvényesen még ma sem intézték el, illetőleg a tanács nem tudja mitévő legyen, mert a miniszter nem akarja jóváhagyni a közgyűlés ama határozatát, melylyel Márton Imre indítványára kimondotta, hogy az alapokból kölcsönvett összegeket nem az eredetileg megállapított terv szerint fizeti vissza, hanem évenként 2%-ot fizet 50 éven át. A miniszter ezt nem hagyta jóvá, ki mondva, hogy törvény szerint a közgyűlésnek nem volt joga az eredeti tervezet megváltoztatni. Ugyanekkor felhívta a miniszter a tanácsot, hogy a költségvetés keretébe a régi törlesztési tervezet állítsák be. A legutóbbi közgyűlés a miniszter eme leiratát nem vette tudomásul, újból felírt, hogy ragaszkodik a közgyűlés határozatához. A miniszter döntése tegnap reggel érkezett a városhoz. A miniszter újból kijelenti, hivatkozva a törvényre, hogy nem engedi a régi tervezet megváltoztatni és még azt is kijelenti, hogy a városnak nem is volt joga újból felírni e miatt a miniszterhez. A tanács most már nem tehet mást, mint hogy meghagyja, illetőleg beilleszti a költségvetésbe a régi tervezet és megállapítja, mennyi lesz hátez évben a pótdó ?

A városbázáról.

Vecsey Imre főjegyző polgármester helyettes, szabadságáról hazaérkezvén, átvette hivatala vezetését.

Samu napja.

Ma van Samu napja. Városunk Samujai közül sokan fejezték ki szerencsekívánataikat szeretett képviselőnknek Bakonyi Samunak, Csóka Samu tanácsnoknak, kik távol vannak a várostól, továbbá Kardos Samu ügyvédnek. Boczkó Sámuel főkapitányt a tanács Kovács József polgármesterrel az élén testületileg kereste fel a főkapitányt Macsi birtokán, hogy szerencse kívánatait előtte kifejezze.

Püspöki bácsi haldoklik.

Egy régi magyar színész végóráiról emlékezünk. Országszerte ösmerték Püspöki Imrét, mint tipikus és tehetséges régi színészt; de kiváltképpen Debreczenben és a debreczeni színháznál volt népszerű, hol ifjú színész korától agg napjáig sikeresen működött és mint komikus színész a közönségnek mindig igazi kevéncze volt. Imre bácsi, Püspöki bácsi volt a neve mindenhol, a merre csak megfordult kedélyes öreg ur, kiről számos tréfás esetek is keringenek. De most nemuljon el minden tréfa. Haldokló ember felől írjuk ezen hirt. Püspöki Imre, az öreg magyar színész, a kórház egyik beteg szobájában haldoklik. Napok óta vívdik már nehéz harcra a halállal, de tegnap különösen rosszra fordult állapota. Délután már felvette az utolsó kenetet s azóta minden pillanatban várják a halálát. Püspöki három évvel ezelőtt ment nyugdíjba és azóta folytonosan betegeskedik. Egy héttel ezelőtt szállították ki a kórházba és most már nincs reménység reá, hogy a betegszobát élve elhagyhassa. Haldoklásának híre az egész városban mély részvétet keltett és úgy lehet, hogy mire e sorok nyomtatásban megjelentek, már a földi síralomvölgyből megszabadult az öreg színész, aki egy kivesző típus képviselője volt.

Egy derék honvédtiszt betegsége.

A debreczeni 3-ik honvédegyalogezred egyik kiváló tisztje Laurencics százados súlyos beteg fekszik lakásán. A kiváló katonának napok óta eszméletlenül fekszik. Kezelő orvosai mindent elkövetnek, hogy megmentésük, a mi az életerős férfunál valószínű is.

Személyi hír.

Kovácsi Miklós István, Clevelandi (Amerika), ügyvéd és közjegyző Debreczenben időzik.

Nincs tifusz járvány.

Egyik reggeli laptársunk riasztó hirt közöl. Azt ujságolja, hogy a városban a tifusz járványszerűleg fellépett és szedi áldozatait. A főorvosi hivataltól nyert értesülésünk szerint semmi veszély nincs és még jele sincs a tifusz járványos jellegének. Mint minden évben, úgy az idén is július augusztusban szórványosan fordul elő néhány eset, de az eddigiek mind enyhe lefolyásúak voltak és veszélytől egyáltalán nincs mit tartani.

Iskolai beiratások.

A helybeli statusquo izr. hitközség iskolájában a beiratások f. hó 30-án azaz vasárnap kezdődnek és szept. hó 4-ig tartanak. Beiratósi helyiség az izr. hitközség irodája, Kápolnási utca, délelőtt 8-12-ig. A tanév ünnepélyes megnyitása szept. hó 4-én pénteken d. e. fél 9 kor lesz a Deák-Ferenczutezai nagytemplomban.

Nem bocsátják haza a katonákat.

Régi szokás, hogy azokat a katonákat, a kik három esztendei szolgálatukat az év végén kitöltik, már a szeptemberi hadgyakorlatok után, még mielőtt az ujonczok bevonulnak, szabadságolják. Az idén, mint a Katonai Rendelet Lapja jelenti, ez nem fog megtörténni, hanem a katonákat vis-

szatartják december végéig. Ennek az intézkedésnek oka a politikai helyzetben rejlik. A parlament nem szavazta meg az ujonczokat, sorozni idáig nem lehetett s mivel hadsereg nélkül nem maradhatunk, szükség van a szolgálatban levő katonákra. A mostani zavaros külpolitikai viszonyok között a hadügyi kormány nézete szerint a hadsereg békelétszámát tömeges szabadságolással csontítani nem lehet.

A Kossuth-dalkör ünnepi estéje.

A Kossuth-dalkör tegnap előtt este Lendlbauer Kálmán vendégfőjében Kossuth Lajos emlékeztetőre összejövetelt tartott, a melyen Kossuth emlékeztetőt dr. Bacsó Dezső ügyvéd magasztalta szép beszédben. A kör egyben táviratilag üdvözölte védnökét Kossuth Ferenczet. A Kossuth-dalkör e hó 20-án dalestélyt rendez a Bikában.

Gyilkosság Hajdudorogon.

Hajdudorogon Mezei István napszámos összetalalkozott a kocsimában Bogdán János gazdával, a ki szeszves állapotban pálcájával hadonászni kezdett előtte, hogy így elveri, úgy elveri, addig addig, míg Mezei türelmét vesztve, zsebkésével mellbeszurta. Bogdán a szurástól összeesett, Mezei pedig a véres kést megtörülve, zsebetette s a csendőrlaktanyába menve azt mondta: — leszurtam egy embert, fogjanak el. A csendőroros letartóztatta s az esemény helyére sietve, a sebesültet már orvosi apolas alatt találta, a ki belvérzés következtében nemsokára meg is halt.

A magyar munkanyelv.

A B. H. írja a következőket: Régi dolog, hogy iparosaink munkaközben sok német eredetű kifejezést használnak, bár mindegyikre van jó magyar szavunk. Lépten-nyomon fölhangzik a sraubni, a klopfolás, a furnér, a pallérozás és sok más egyéb műkifejezés, a minek genézisével ugyan aligha van tisztában a segéd, de erősen használja, mert mesterétől tanulta. Az állami ipariskolák már hosszabb idő óta küzdenek e németes szellem ellen, de mivel a magyar iparosok javarésze nem az állami ipariskolákból kerül ki, hanem autodidakta nem mutathattak föl jelentős eredményt. Ezen az állapoton segítenek most a budapesti asztalossegédek, a kik egyesületükben a tegnapi délután folyamán kimondták, hogy munkaközben csakis magyar szakkifejezéseket használnak ezentúl és különös gondot fordítanak arra, hogy az inasok a német kifejezéseket soha se hallják s így el ne sajátíthassák. A német szakkifejezéseket pólló magyar szavak jegyzékét az egyes műhelyekben kifüggesztik s a határozatot pontos megtartásának ellenőrzésére a mestereket kéri föl.

Az apja után.

Garibaldi Menotti, a nagy Garibaldi-nak most elhunyt kicsiny fia, nem volt hős, nem volt nagy hadvezér, de egy kétségtelenül volt: jó atya. Ékesszóló bizonyíték erre az a nagy bánat, amivel leánya, Garibaldi Gemma gyászolja. Gemma — mint Rómából jelentik — nem akarta túlélni édes atyjának halálát. A forró gyermeki szeretettől ösztökélve, utána akart menni a fekete semmibe, az elmulásba. Öngyilkosságra szánta magát. Épen kinyitotta az emeleti lakás ablakát, hogy a halálos ugrást megtegye, amikor belépett a szobába édes anyja. Az anya és leánya között szomorú

viaskodás fejlődött ki, mert a halálra szánt leány nem akar letenni sötét tervéről és már már kiszakította volna magát a visszatartó kezekből, amikor az asszony segélykiáltásaira berohant emberek közbeléptek megakadályozták az öngyilkosság elkövetésében. A gyermeki ragaszkodás e megható példája egész Olaszországban nagy részvétet keltett és azt kell hogy ebresszen minden szívben, amely a nemesebb emberi érzéseket megbecsülni tudja.

A czopf.

Bizonyos kérdésekben, amelyek semmiképen sem világrengető, csodás macacsságot mutatnak a mi udvari köreink. Ezeknek kedvéért pedig a mi főhatóságaink, pláne ha közös hivatalok azok, amilyen például a külügyminiszterium is. Legújabbán gróf Lónyay Elemérnének, a korábbi Stefánia főhercegnőnek a rangkérdése okozott, a külügyminiszteriumbeli kis és nagy uraknak, rettenetes gondokat. A volt trónörökösnének, mikor a magyar gróf nejevé lett, tudvalevőleg le kellett mondania az előbbi rangjáról és a cziméről is. Kimondotta hat a külügyminiszterium, hogy Stefániát nem illeti meg többé a „fenség és királyi hercegnő” czim. Osztrák szempontból nézve, lehet, hogy igaz, mivelhogy a trónörökösné nem „egyenrangú” házasságot kötött — szerintök. A magyar törvények azonban nem ismerik az efféle nem „ebenbürtig” házasságot, de különben is Stefánia, mint a belga király leánya igenis fenség. Ezt a czimet — melyet a belga alkotmány biztosít számára — hogyan veheti hát el tőle Bécs? Sehogyan. De mégis elakarja venni. Legalább ennek bizonyítéka az itt következő, maig is függőben levő kinos ügy: A belga államügyész abban az örökségi perben, melyet Stefánia folytat anyai örökségeért, néhány ügyiratot küldött nemrég, hogy azokat a közös külügyminiszterium utján juttassák el Lónyay grófnéhoz. A megkeresésben Stefánia, mint belga királyi hercegnő és fenség szerepelt. A külügyminiszterium e czimzést nem találta „megfelelőnek” s épen azért helyesbítés végett visszaküldte az iratokat a belga ügyészhez. Onnan azonban azzal jöttek vissza az iratok hogy a czimzés a belga alkotmány értelmében helyes s azon változtatni nem lehet: Stefánia most is belga királyi hercegnő és fenség. Illetékes helyről hívták fel a külügyminiszteriumot, mely erre látszólag megadta magát. De csak látszólag. Mert átvette az iratokat, de mégis azon tőri a fejét, miképen lehetne a dolgot valamiképen úgy intézni, hogy ne álljon fenn a látszat sem, mintha ő is elismerné Stefániának királyi hercegnői és fenség voltát. Míg ennek a módját meg nem találják, Stefánia nem juthat a belga iratok hirtokába.

Carmellini estélyek a Bikában.

Az Angelotti mulatóban a nagyszámú közönség most 2 nap óta rendkívüli élvezetben részesül, a menyiben az itten olyan előnyösen ismert Carmellini bűvész és gondolat olvasó a mulatóban vendégszerepel. Pompás szórakoztatást szerez bűvészeti mutatványaival, gondolatolvasásával pedig csodálatba ejti a közönséget. A posta 1000 év múlva meg épen szünni nem akaró tapsokat hozott a kiváló művésznek. A Carmellini még csak ma és holnap lép fel s ajánljuk annak megtekintését, mert olyan élvezetes esték, mint a minöket ő nyújt, ritkán tapasztalhatók.

Stone Alex bankirodáját

Széchenyi-u. 19 sz. alá (bejárat Simonffy-u. 20.) helyezte át. **Törlesztés** és mindeafele kölcsönöket legelőnyösebben eszközöl.

IRODALOM.

Dal a dalról.

Mesék tündére, száz csodás alakban;
Ez vagy te dal! . . . Itt a leányka ajkán
Most fakadó, bimbózó szerelem;
Amott örök bút siró sziveken;
Az elhaló, legutolsó sóhaj tán!

Most templomok felséges boltozatját
Csapdossa szárnyad szent zsoizsmaképpen;
Majd munkazajjal váltasz egy tanyát,
Vagy zörgeted a csárdák ablakát,
S jársz andalogni puszták közepében.

Most kis lilinkó hangja vagy csak,
Sövény kerítés jázmin bokra mellett,
S merengve mig hallgat leány belül:
Patyolat ágán könyökére dül,
S úgy álmodik rajtad esőket, szerelmet! . . .

Majd büszke szózat, harcok viharában,
Egyszerre zugva ezrek ajakáról,
Keményre edzed a kardot, szívet:
A zászlót győzelemre úgy viszed,
S zöngesz apothéozist — a halálról!!

Szabolcska Mihály.

Közgazdaság.

Szőlősgazdák értekezlete.

(Levél.)

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete vasárnap tartotta első gyűlését Nagyváradon a gazdák nagy érdeklődése mellett. Sok és súlyos panasz, amely a gyűlésen elhangzott a bortermelők ajakáról, akik most újra válságos helyzetbe jutottak, akár csak a filoxera pusztítása után. A szőlők újajültetése rengeteg költségbe került, a bort pedig most alig vagy csak potom áron fogják értékesíteni. A szőlősgazdák egyesülete céljaul tüzte ki, hogy mozgalmat indít a termelők érdekében a boritaladó leszállítása, az olasz borbehozatal megatllása, kivált pedig az agrárkölesön elviselhetetlenül terhes feltételeinek megváltoztatása tárgyában. E célokat szolgálta a nagyváradi gyűlés is, amelyen elhatározták, hogy a kormányhoz a gazdák e bajainak orvoslása végett feliratot intéznek.

Az elnöki székben Bernáth Béla, a szövetség alelnöke ült.

Bernáth Béla lelkes, nagyhatásu beszédben köszöntötte az értekezletet.

A napirend első pontjának előadója dr. Brucker Jenő volt, aki az egyesület munkaprogramját ismertette. A magyar szőlőbirtokosok helyzetén három irányban kell segíteni. Első sorban a termelést kell olesőbbá tenni, másodsor a fogyasztást kell emelni, harmadszor a jobb értékesítésről kell gondoskodni. Nálunk a szőlőkultúra még sok kívánni valót hágy maga után, egy holdon nem tudunk oly terméseredményt elérni, mint a fejlettebb kulturájú külföldön. Szőlőinket még nem miveljük kellő szakismerettel. A fogyasztást úgy kellene emelni, hogy az italadót leszállítsák, a házi fogyasztás után járó adót teljesen törölnék, a pálinkára pedig sokkal nagyobb adót vetnének. Jellemző, hogy a pálinka adója külföldhöz képest nálunk aránytalanul csekély. Emelné az értékesítést a magyar bor hitelének helyreállítása külföldön, de hát ez évek sorába fog kerülni, mert boraink hírnevét a sok hamisítás teljesen elrontotta. Erős érveket sorolt fel a boritaladó leszáll-

lítása mellett, amely külföldön nem is létezik s nálunk a termelést és fogyasztást teljesen megbénítja. Határozati javaslatot nyujt be, mely szerint a szőlősgazdák országos egyesülete kívánatosnak tartja:

1. A boritaladó leszállítását, a házi fogyasztási adó teljes eltörlését.

2. Az egész országban egységes boritaladó behozatalát, mert az most egyes vidékeken különbözik.

3. A boritaladó után kivetett községi pótlék eltörlését.

4. A lőre teljes adómentességét.

5. A szőlők okszerű kezelését nehezítő, drágító törvények megváltoztatását és hatályon kívül helyezését.

6. A borfogyasztási adó bérbeadásának megszüntetését.

A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

Legnagyobb érdeklődéssel a napirend harmadik pontja, a kölesönügy reformja tárgykozott. Molnár Imre jogakadémiai tanár, a nagyváradi hegyközség elnöke, nagyjelentőségű beszédet mondott, melyben az agrárkölesönről szóló 1886. évi V. t.-ez. reformjának égetően sürgős voltát bizonyította. Elismerte, hogy a kormányt e törvény megalkotásánál a legjobb szándék vezette, azonban a gyakorlatban a kölesön a termelőkre rendkívül hátrányosnak bizonyult. Az agrárkölesön a legdrágább, mert először is 5 és fél százalékért adják, felszázalék kezelési díjat levonnak, levonnak továbbá tíz százalékot a tartalékalapra, amiért csak 4 perczentet fizetnek vissza. Ez összesen csak 8 százalékra rug, azonkívül a kölesönt nem is lehet hamarabb lefizetni a törlesztési időtartamnál, mert az rendkívüli költséggel jár. Tizenhét millió agrárkölesönt osztott szét az állam, de ezzel még azok hitelét is elvette, akik nem élnek e kölesönnel, mivel ez a kölesön a törvény értelmében minden más kölesönt megelőz s így a pénzüntezetek még első helyre sem mernek a szőlősgazdáknak pénzt adni, mert félnek, hogy az agrárkölesön megett háttérbe szorulnak. Határozati javaslatot nyujt be, mely szerint

az agrárkölesön 5 és fél százalékos kamatának meghagyása mellett a kezelési díj töröltessék,

a törvény 15. szakasza, mely a tíz százalék tartalékalap-levonásról szól, töröltessék,

hasonlókép változtassék meg a törvény amaz intézkedése, hogy az agrár kölesön, az urbéri és szőlődezsmaváltság mintájára minden más kölesönt megelőz.

Beszéde végén a szónok nagy tetszés és helyeslés közt fejtegette, hogy ha a kormány és törvényhozás az agrárkölesön sok sérelmes feltételén nem segít, akkor a szétosztott milliók nagy részét nem kapja vissza.

A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták, mire Bernáth Béla elnök megköszönte az érdeklődést és a gyűlést berekesztette.

CSARNOK.

Régi történetek.

Irta: **Morvay Károly** 48/49 honvéd huszár altiszt.

A társaságnak be lett mutatva Franczi, mint menekült lengyei gróf.

— Kinél van a gróf szálláson? adta fel a kérdést az orosz református tanító, Kádár Ferencz, az első fogás után.

— A tanító urnál — válaszolt a gróf.

— Ugy tudom, folytatta Kádár, gyönyörű barna asszony a collegám felesége (ezt már majdnem susogva mondta, a grófnak nem volt szabad megérteni), én ugyan ezt a polyakot nem fogadtam volna be . . . Azt mondom!

— Nős ember a gróf? kérdi kiáltozva Dezszeóffy János.

— Az vagyok — de ő nem volt compromittálva, hon maradt az uradalmamban!

— Ugy hát szemre is vette a gróf a rector feleségét? szölt közbe Buday Lőrincz.

— Még meg is csókolgatja, tóditá Szalontai református lelkész.

Az ál-gróf pödörgetni kezdte a bajuszát, mosolygott is hozzá (uszik már az egész társaság, nemcsak Szemák Pál, a kire a foga fájt) gondolta: a feleségem tán illő csókolgatni.

— Ugy hallom szólalt fel a plébános — Szemák Pál, hogy az udvari tanító is odakapott, az is huzogatja a rectramm szénáját . . .

— Nagy dáma is lehet hát a, toldotta meg Buday Lőrincz.

Az én grófom hol elsápadt, hol vörös lett, mint a rák, mig a társalgás folyt (csendes hangon, a mit neki felsiketnek nem volt szabad meghallani) Dühösen hozzám fordult (mellette ültem az asztalnál): — Károly ur sugta, én tovább nem tőröm, hogy becsületes feleségemet itt herce-hurczálják!

— A becsületeszö kötelez édes tanító ur, válaszoltam, külömben is felvannak ültetve mind, ezért ne rontsa el a tréfát . . .

Szemák Pál vette észre a színváltozást, hirtelen közbevágva kérdi nagy hangon:

— Ért a gróf ur a lovakhoz ugye? . . .

— Már mint én? hogy ne! a Krakó melletti pusztámon vaderas ménesem legel, hogy is kérddhet ilyen töllem egy pap?

— Bocsánatért könyörgök! Két lovat vettem, ha kegyes lenne a gróf (mielőtt elutazik) megtekinteni, nem huztak-e be? — lekötelezne.

— Majd megnézzük, mondta fitymálva a gróf, s még ő kezdett el bankolni.

Beszélt a nagy erdősegeiről, a téli vadászatról, hogyan bännak el hazájában a farkasokkal, melyek farka számmal járnak, hogyan kell vigyázni, hogy csak a himet löjje el (biztosra veszem, hogy képes kalandariumból olvasta), de jól csinálta . . .

Egész boldog volt, a midőn a távozó vendégek „per gróf ur” vettek tőle bucsut.

— Na, mondta lefekvéskor dicselkedve, ugy e jól adtam a grótot? nemesek a pap, de az egész társaság felült, ha! ha! ha!

Indulás előtt odakerült az egész társaság egy kis papramorgóra! . . . Vezeteken két girhes ló is a ház előtt állt (Szemák Pál kérte kölesön erre az actusra)

— Mit mond a paripáimra gróf?

— Paripák? dögök ezek szent atyám! magát ugyan rutul becsapták! . . . 200 frt ilyen kutyáknak való parákért!

Fogta a rector a sovány oldalát, hogy ki ne üsse a jókedve.

— Csak ilyen komisz pofája ne lenne ennek a pojáknak, mondotta Budai halkan.

— Mindegy no! szoritsunk vele kezét urak, ha gróf, hát pokolban is gróf! Megtörtént.

— A viszontlátásra kiabáltak még utánnunk alázas hajlongások között.

Nyiri Ferencz nem bírta befogni a száját, folyt a dicsbeszéd belőle az egész uton. A mikor már közeledtünk a Nábrády határhoz e szóval hallgattatta el Pál öcsém.

— Ugyan hagyja már abba! hisz mindenki tudta, hogy a nábrádi rectorral beszél!

A rectram kiugrott a könnyű kocsiból e szóval:

— Ilyen gazemberekkel nem járok egy uton!

Futni kezdett, mint az üzött vad, zsebre vágta a megérdemelt titulust, azután utánna futottunk és lefűleltük, visszaraktuk a hűtőre. Mikorára hazaértünk, ki is békültünk.

Azonban Szemák Pált ugyan helybe hagyta egy rakövetkező ujlaki vásáron. Azt merete ugyanis nyilvános helyen kérdezni:

— Buzát árul a gróf?

Nem hagyta rajta az a keresztvizet sem. A plébános urnak kellett előlle megszökni,

III.

(Az öreg ur kölest kaszáltat.)

— Ne üsd azt a csikót hé! szóllott mergesen a kocsisára Beregi ur. Csakhogy a hangját hallotta a 25 éves Tüzes — vissza nézett a szénási pajtására a Gyilkusra, a meg a Bátor szoritotta ódalba s lassu ügetésben mentek,

Pülesden kifogatott az öreg ur — egy kis papramorgót, hozzá egy zsemlyét vett — s beszélt, az állás ájsu Pántlikás Pestára:

— Ha a lovak ettek, gyere utánam! kifizetem a te porciódát is!

Gyalog indult el az országuton. Pesta nem is igen sietett, ösmerte a gazdáját rég. — Türelmetlen természetű, mormogta. hadd gyalogoljon.

Az öreg uron csak egy szélebbélt barna köpenyeg volt, ősz szakála elborította a nyakát. Egy szemközt jövő paraszt megszólította.

— Hova siet az árendás ur?

— Az orrom után! volt a laconikus válasz és ment mendegélt tovább.

Es biz jó későn érte be Pesta a há-

rom fekete luval. Nem igen kimélte tőlük az ostor, most módja volt benne!

Beregi szónélkül elhelyezkedett a kocsin, de a mint észrevették az öreg lovak, újra koczogásra fogták . . . Már esteledett, mikor az öreg ur megszólalt.

— Pesta! nem akarnék fiam a gyepen hálni!

Pesta elkeseredetten vágott a lovak közé . . .

— No, no! esmernek engem így is! (elfeledte, hogy csak az imént nézték zsi-kónak!)

Hát biz gyertya gyújtásra ért a vejé hez Bökénybe.

Másnap azt mondja a veje:

— Uram atyám itt maradhatna? én meg feleségestől elnéznék Micskére? Apa ösmeri az egész határt hires gazda is, hat vágassa le a kölesünket.

Megteszi ügyé a kedvünkért?! kérlette a leánya is.

— Attól nyugodtan elmehettek, rendiben lesz minden!

Harmadnap elutaztak a fiatalok, az öreg ur egyedül maradt a háznál.

Gyalog ment ki a tyuk-hát dülön a köles táblát megnézni. Érik e?

— Na, holnap rendén lesz! és így tett, a mint beszéle — lekaszáltatta szépen.

Már éppen indulni akart, hogy fel is gyűjteti, a midőn a földszomszéd, Főríz uram e szóval köszönti.

— Minék vágatta le a kölesemet éretlen a tekintetes ur? tyuh, lángos lobogós, disztó teremtette! azt gondoltam, hogy a vömét vágatom, baj! baj! Nézze Főríz uram, vágassa le helyette a vömét!

— Igen uram, de az sokkal gyengébb!

— Hát vitesse haza a renden levőt, a kaszás napszámot is megtakarítja!

— A biz jó lenne, de az meg felesében éretlen!

— Akkor hát majd el intézi a vöm-mel, ha hazajön? hadjon nekem békét!

Főríz uram el is ment, de az nap délután megjöttek Biharból a gyerekek.

A mint sorra ölelgette őket Beregi, már a ház elé koczogott a 3 fekete.

— Apám, csak nem hagy itt? kérlette a leánya.

— Terminusom van, kiáltotta vissza a szekérről . . . Alig hitte, hogy kívül legyen a kapun.

Estére aztán Főríz uramtól hallották meg, hogy miért ment el ilyen lóháthalban az öreg

Sose is dicsekedett gyerekei előtt többet a helyösmereti és gazdálkodó képességével. Szörnye restelte a leirt dolgát.

(Folyt köv.)

Szalón női zenekar.

Ma utolsó zeneestély. Ma

Magyar Mariska k. a. cigányprimásné vezetése alatt a Magyar király kávéházban a szalón női zenekar

hangversenyezik.

Beléptidij nincs.

Számos látogatást kér

Tisztelettel

Erős Jakab

kávés.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a »Kigyó«-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczsépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörösség, májfolt, sörör, szeplő s egyéb bőrtisztatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcnak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arcz s különösen kéz bőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű légyságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehérműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

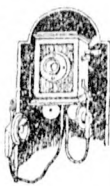
1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Mihalovits J. gyógyszer-tára a Kigyó-hoz Debreczenben.

A Bosznay-féle nyaraló a sétakertben eladó. Értekezhetni ugyanott vagy a Kossuth-u. divatüzletben.

Villamos házi csengők és telefonok készítését tartós és gyors kivitelben készít **Földvári L.** debreczeni első elektro-mechanikus, Kossuth u. 1 sz. az udvarban. Jevitásoknál félévi, új berendezéseknél másfélévi díjtalan rendbentartás illetve jótállás biztosított. Vidékre soron kívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek és felszerelések raktára. Telefonszám 168.

Fűszerkereskedő fiatal segéd azonnali belépésre felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Teljes ellátásra két fiu elvállaltatik egy izr. családnál a reáliskolával szemben. Czim a kiadóhivatalban.

Tanuló egy igen jó iparághoz felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Czimzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek, „German Hongrie“ czimen.

Intézeti leány és fiu kelengyék az intézetektől kapott előírás szerint készen kapható és megrendelhető **Donogán és Somossy** Kunz József és Társa utódai cég fehérenemű osztályában Debreczen, Kistemplom bazár.

Olcsó törlesztéses kölcsönök Földbirtokra és bérházakra 15—65 évre.

A kölcsönök bármikor visszafizethetők.

Magas kamatu kölcsönök olcsó törlesztéses kölcsönökké átváltoztathatók.

Bővebb értesítést és kimerítő tájékoztatást nyújt a

Takarék és Hitelintézet részvénytársaság Debreczenben, Csapó-u. 4 sz.

Iskolai növendékek

fehérenemű és ágynemű szükségletei

legjobban beszerezhetők úgy leányok mint ifjak részére

Kardos László

fehérenemű és vászon nagykereskedésében

DEBRECZENBEN, Kossuth-utca.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos új mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos új mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Gróf Dégenfeld József és dr. Balkányi Miklós

Erzsébet szőlő telepének elárusító helyisége

DEBRECZENBEN

Simonffy-utcai 1-só számú városi bérház 3-ik sz. bolt helyiségében

MEGNYILT

s naponként

friss csemege szőlő

olcsón kapható.

Szász nemzetiségű joghallgató

a magyar nyelv mielőbbi elsajátítása végett tanári családnál lakást és teljes ellátást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerárumban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerháza és illatszerraktára DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávtól szemben.